

Bijlage 6: Exploitiemodellen

Theorie

Sportaccommodaties kunnen in btw-technische zin als volgt worden geëxploiteerd:

1. Op basis van een huurovereenkomst;
2. Op basis van ter beschikking stelling om niet;
3. Op basis van een overeenkomst van geven van gelegenheid tot sportbeoefening.

Hierna worden de diverse varianten kort uitgewerkt, waarbij tevens de mogelijkheid aanwezig is het beheer aan een derde over te laten (wat op de uitwerking verder geen invloed heeft).

Ad. 1

Bij deze variant is sprake van de kale verhuur van een accommodatie. De huurder(s) zijn zelf verantwoordelijk voor alles wat de accommodatie geschikt maakt voor de sportbeoefening (de kosten van aanschaf, inrichting en beheer komen dus voor hun rekening). Bij verhuur treedt de gemeente op als ondernemer in de zin van de btw-wetgeving. Hoofregel is dat de verhuur van onroerende zaken is vrijgesteld van btw. Dit houdt in dat geen btw-verschuldigd is over de huur en dat de verhuurder de inkoop-btw op kosten en investeringen niet kan terugvragen. Deze inkoop-btw maakt dus onderdeel uit van de huurprijs.

Ad. 2

Gelijk aan 1 met dien verstande dat geen sprake is van een huurvergoeding en dat de gemeente mitsdien niet optreedt als ondernemer in de zin van de btw-wetgeving.

Ad.3

Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening kenmerkt zich door het verlenen van bijkomstig - op sportbeoefening gericht - dienstbetoon. Met andere woorden, er is geen sprake van kale verhuur van de accommodatie, maar met inbegrip van (niet limitatief):

- het ter beschikking krijgen van sport- en spelmateriaal;
- het gelegenheid krijgen tot omkleden en/of douchen;

Als de accommodatie aan de criteria voldoet, kan de exploitatie ervan in de btw-heffing worden betrokken. De gemeente kan dan de inkoop-btw op kosten en investeringen terugvragen en de gebruiksvergoeding (veelal niet kostendekkend) is dan belast met btw. Het voordeel bestaat hieruit dat de inkoop-btw op kosten en investeringen (veelal belast naar het algemene btw-tarief van 21%) niet hoeven te worden doorberekend in de gebruiksvergoeding en dat deze vergoeding slechts belast is naar het verlaagde btw-tarief van 6% (per saldo zijn de gebruikers dus goedkoper uit dan bij btw-vrijgestelde verhuur).

Voor het behalen van dit voordeel is het overigens niet noodzakelijk dat de gemeente de accommodaties zelf exploiteert. Ook bestaat de mogelijkheid van btw-belaste verhuur aan een huurder die (richting gebruikers) gelegenheid geeft tot sportbeoefening (bijvoorbeeld een overkoepeling van sportverenigingen). De mogelijkheid van btw-belaste verhuur doet zich voor als de huurder het gehuurde voor tenminste 90% gebruikt voor btw-belaste doeleinden en aan dit criterium wordt in deze dan voldaan.

De praktijk in Gooise Meren

De gemeente Gooise Meren en worden is per 1 januari 2016 ontstaan uit een fusie tussen de gemeenten Bussum, Naarden en Muiden, die voorheen elk een eigen koers voeren wat betreft de exploitatie van de sportaccommodaties. Deze koers is (gemakshalve) één op één overgenomen door de gemeente Gooise Meren.

a. Buitensportaccommodaties:

- bij de sportparken De Kuil en Meerweg gelegen te Bussum is sprake van btw-belaste verhuur aan overkoepelingen van de gebruikende sportverenigingen (respectievelijk SDO en BFC);
- bij sportpark Naarden (hoofdzakelijk in gebruik bij Hockeyclub Naarden, de Naardense Voetbal Club, Tennisvereniging Naarden en Rugbyclub 't Gooi) geeft de gemeente gelegenheid tot sportbeoefening;
- bij sportpark De Negen Morgen te Muiderberg is deels sprake van btw-vrijgestelde verhuur (grasvelden / Sportclub Muiderberg) en deels van geven van gelegenheid tot sportbeoefening (kunstgrasvelden / Mixed Hockey Club Muiderberg);

Per 1 september 2016 is Sportpark Bredius te Muiden in gebruik genomen voor het geven van gelegenheid tot sportbeoefening. Hoofdgebruiker is Sport Combinatie Muiden.

b. Binnensportaccommodaties:

- De binnensportcentra De Zandzee (Bussum) en De Lunet (Naarden) worden btw-belast verhuurd aan respectievelijk Sportfondsen Bussum B.V. en Sportfondsen Naarden B.V. (beide huurders geven op hun beurt weer gelegenheid tot sportbeoefening);
- 18 gymzalen (waarvan 13 te Bussum, 2 te Muiden en 3 te Naarden) staan hoofdzakelijk ten dienste aan het basisonderwijs en worden bijkomstig btw-vrijgesteld verhuurd.

Uniformiteit

Het verdient aanbeveling alle sportaccommodaties voortaan in hetzelfde belastingregime te exploiteren (btw-belast of btw-vrijgesteld).

- a. Van btw-vrijgestelde verhuur naar btw-belaste verhuur of geven van gelegenheid tot sportbeoefening. Deze financieel meest aantrekkelijke variant zou dan ook moeten gelden voor de grasvelden op sportpark De Negen Morgen te Muiderberg en de gymzalen (de overige sportaccommodaties zitten al in de btw-belaste sfeer).

Wat de gymzalen betreft zij opgemerkt dat het huidige voorzieningenniveau van dien aard is dat de gemeente geen gebruik kan maken van de financieel aantrekkelijke mogelijkheid van het geven van gelegenheid tot sportbeoefening. Zou dit anders zijn geweest, dan moet worden bedacht dat de Belastingdienst het standpunt inneemt dat het onderwijsgebruik is uitgezonderd van het btw-ondernemerschap (dus in zoverre dan geen besparing). Resteert de mogelijkheid van btw-belaste verhuur aan een particuliere exploitant (zoals bij de sportcentra De Zandzee en De Lunet), maar deze zal dan wel bereid moeten zijn te investeren in het voorzieningenniveau. De Belastingdienst heeft dan geen mogelijkheid het onderwijsgebruik van het ondernemerschap uit te zonderen.

Opgemerkt moet worden dat het geven van gelegenheid tot sportbeoefening - mits niet winst beogend - binnen afzienbare termijn een btw-vrijgestelde activiteit zal zijn, waardoor een eventuele besparing op de langere termijn niet meer aan de orde is. Wel is een regeling in de maak ter compensatie van de hierdoor te lijden btw-schade, maar onbekend is nog hoever deze regeling gaat strekken.

- b. Van btw-belaste verhuur of geven van gelegenheid tot sportbeoefening naar btw-vrijgestelde verhuur. Deze financieel onaantrekkelijke variant zou dan moeten gelden voor alle sportaccommodaties behalve de grasvelden van sportpark Muiderberg en de gymzalen (die al in de btw-vrijgestelde sfeer worden geëxploiteerd). Ik laat deze variant verder onbesproken, omdat deze niet logisch is en afwijkt van de ingezette lijn van btw-belaste exploitatie.

Een mogelijkheid die naadloos aansluit op de huidige kerntakendiscussie en waarmee de gemeente in feite anticipeert op de nabije toekomst is het volledig op afstand zetten van de exploitatie van alle sportaccommodaties (bij voorkeur ook de gymzalen). De gemeente moet dan wel bereid zijn aan de overnemende partij(en) jaarlijks een exploitatiebijdrage te verstrekken om structureel tot een meer dan kostendekkende exploitatie te komen. Gedacht kan worden aan bestaande marktpartijen zoals Sportfondsen Bussum B.V. en/of Sportfondsen Naarden B.V., maar ook aan een nog op te richten B.V. waarvan de gemeente (voor het merendeel) de aandelen houdt (in welk geval 'de gemaakte winst' via dividend weer terugvloeit naar de gemeente).